

Lisanssız Elektrik Üretimi: Türkiye Elektrik Piyasasında Yeni Dönem

Unlicensed Electricity Generation: New Era in Turkish Electricity Market

Lisanssız elektrik üretimi *elektrik abonelerinin kendi ihtiyaçlarını karşılamaları amacıyla* elektrik üretimine olanak tanıyan özgün bir sistemdir. Bu sistemde, herhangi bir elektrik abonesi çatısına ya da arazisine güneş enerjisi paneli yerleştirmek suretiyle, yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı üretim tesisi kurabilmekte, böylece kendi elektriğini kendi üretme imkânına sahip olmanın yanı sıra düzenli olarak ödemek zorunda olduğu *fatura maliyetlerini azaltabilmektedir*. Hatta mevzuatta öngörülen şartlar çerçevesinde, söz konusu abone *tüketiminden fazla ürettiği elektriği sisteme* (ilgili dağıtım şirketine) *satma* imkanına sahip olmaktadır. Ayrıca, yerel/bölgesel kalkınma ajanslarının açmış olduğu destek programları çerçevesinde, kurulmak istenilen tesis için *mali destek* alabilmek bile mümkündür.

Güneş, rüzgar, hidro-elektrik üretimindeki engin potansiyeli ile yenilenebilir enerji kaynakları açısından en elverişli ülkeler arasında gösterilen Türkiye, yeni mevzuatları hayata geçirerek yenilenebilir enerji projelerinin gelişmesinde öncülük etmektedir. Bu kapsamda, 30 Mart 2013 tarihinde yürürlüğe giren **6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu ("Kanun")** lisanssız elektrik üretimine ilişkin *birincil mevzuatı* teşkil etmektedir. Lisanssız yürütülebilecek faaliyetlerin belirtildiği Kanununun 14. maddesine göre, *lisans alma ve şirket kurma yükümlülüğünden muaf faaliyetler* aşağıdaki şekilde sıralanabilir;

- İmdat grupları ve iletim ya da dağıtım sistemiyle bağlantı tesis etmeyen üretim tesisi,
- Kurulu gücü *azami 1 megavattlık* yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı üretim tesisi,
- Belediyelerin katı atık tesisleri ile arıtma tesisi çamurlarının bertarafında kullanılmak üzere kurulan elektrik üretim tesisi,

Unlicensed electricity generation is a unique system that gives opportunity to the *electricity subscribers* for the generation of electricity in an effort to *meet their own needs*. In this system, any subscriber, may install renewable energy based generation facility such as solar panels on its roof/land; therefore, s/he has the opportunity to generate own electricity thus may *reduce the cost of electricity bill* that has to pay regularly. Even, subscriber has right to *sell the surplus energy* to the system (related distribution company) in accordance with the conditions that stipulated within the framework of the regulation. Furthermore, it is also possible to benefit from *financial support* for the generation facility within the framework of support programs of the regional development agencies.

Since Turkey is one of the most favorable countries in terms of the renewable energy resources with a huge potential of solar, wind and hydro generation, it paves the way for the developments of renewable energy projects by adopting new legislations. In Turkish legal system, the framework *primary legislation* for the unlicensed electricity generation is the *Electricity Market Law ("Law") No. 6446* which has been in force since the 30th March 2013. According to the Article 14 of the Law, *activities* which may be carried out *without a license or establishing a company* are as follows;

- Emergency generator groups and generation facilities which do not install connection with the transmission or distribution system,
- Renewable energy based generation facilities with the *utmost limit of 1 megawatt* installed capacity,
- Electricity generation facilities established for solid waste and treatment facilities of municipalities,

- d) Mikrokojenerasyon tesisleri ile Bakanlıkça belirlenecek verimlilik değerini sağlayan kojenerasyon tesislerinden Kurulca belirlenecek olan kategoride olanları,
- e) Ürettiği enerjinin **tamamını iletim veya dağıtım sistemine vermeden kullanan**, üretimi ve tüketimi **aynı ölçüm noktasında** olan, yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı üretim tesisi.

Ayrıca, şu hususu belirtmek faydalı olacaktır ki, Bakanlar Kurulu, rekabetin gelişmesi, iletim ve dağıtım sistemlerinin teknik yeterliliği ve arz güvenliğinin temini ilkeleri çerçevesinde, lisanssız faaliyet yapabilecek yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı üretim tesislerinin kurulu güç üst sınırını kaynak bazında **5 katına** kadar artırmaya yetkilidir.

Yenilenebilir enerji kaynaklarından lisanssız elektrik üretimine ilişkin **ikincil mevzuatın** ana çerçevesi, 2 Ekim 2013 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren **"Elektrik Piyasasında Lisanssız Elektrik Üretimine İlişkin Yönetmelik"** (Yönetmelik) ve **"Elektrik Piyasasında Lisanssız Elektrik Üretimine İlişkin Yönetmeliğin Uygulanmasına Dair Tebliğ"** (Tebliğ) ile oluşturulmuştur.

Lisanssız elektrik üretimi sayesinde, **lisans alma ve şirket kurma yükümlülüğü** olmaksızın, **gerçek veya tüzel kişi ayrımı** yapılmaksızın herkes, elektrik abonesi olmak şartıyla, kendi elektrikliğini üretebilme imkanına sahiptir. Lisanslı üretimle karşılaştırıldığında ise lisanssız üretimde formalite ve prosedürler bir ölçüde azaltılmış durumdadır. Örneğin, rüzgar ve güneş enerjisine dayalı lisanssız elektrik üretim tesisleri için lisanslı üretimden farklı olarak mevzuatta aranan ölçüm zorunluluğu bulunmamaktadır. Ayrıca, lisanssız elektrik üretimi kapsamında **tüketimlerin birleştirilmesi** mümkündür.

Ancak, şu hususu önemle hatırlatmakta fayda görülmektedir ki, lisanssız elektrik üretimindeki faydanın abonelerin kendi enerji ihtiyacını karşılamaları olması nedeniyle, lisanssız üretim kapsamında **elektriğin ticareti** diğer bir ifadeyle **ikili anlaşmalar aracılığıyla elektriğin üçüncü taraflara satışı kanunen yasaklanmıştır**. Ticari çıkarları bulunan projelerin ise lisans alma ve şirket kurmaları zorunludur.

Lisanssız sistem dahilinde her ne kadar **elektriğin ikili anlaşmalar aracılığıyla üçüncü taraflara satışına imkan sunulmasa** da, ihtiyaç fazlası elektrik YEKDEM mekanizması kapsamında değerlendirilebilmekte diğer bir deyişle aboneler ihtiyaçlarının üzerinde ürettikleri elektriği sisteme satabilmektedir.

- d) Micro-cogeneration facilities and the cogeneration facilities, which meet such productivity level as will be determined by the Ministry,
- e) Renewable energy based generation facilities which use or consume **all of the generated energy without giving to the transmission or distribution system**, and that have both generation and consumption **at the same measurement point**.

Furthermore, the Council of Ministers has authority for the increase of the utmost limit of the installed capacity of the renewable energy based generation facilities up to **5 fold**, on the basis of resource under the principles of development of competition, technical efficiency of the transmission and distribution systems and ensuring the security of supply.

The framework **secondary legislation** for unlicensed electricity generation from renewable sources is the **"Regulation on the Unlicensed Electricity Generation on the Electricity Market"** (Regulation) and **"Communication Concerning the Application of Regulation on the Unlicensed Electricity Generation on the Electricity Market"** (Communication) that have entered into force on 2 October 2013.

Under favor of the unlicensed system, all electricity subscribers have right to generate their own electricity **without any distinction between real or legal person** and **without the requirement of obtaining a license and establishing a company**. The formalities and procedures are quite reduced for unlicensed generation. For instance, as differ from the licensed generation, there is no legal responsibility of measurement obligation for the wind and solar energy based unlicensed electricity generation facilities. Additionally, unlicensed system opens up an opportunity for **consumption merge**.

However, it should not be forgotten that the objective of the unlicensed system is to generate electricity with an attempt to meet its own electricity needs and **trading of electricity** or in other words, **selling of electricity to third parties by bilateral agreements is prohibited by law**. The projects with commercial purposes are obliged to take license and setting up a company.

It must be kept in mind that although **selling of electricity with bilateral agreements to the third parties is not allowed** in the unlicensed system, the surplus electricity may be assessed by the YEK support mechanism, in other words, subscribers may sell the surplus energy to the system.

Elektriğin gerçek kişi veya tüzel kişi tarafından üretilmesi ise farklılık arz etmemektedir. Abonelik yeterlidir ve satış kısıtı yoktur. Ayrıca, ihtiyaç fazlası olarak sisteme verdikleri birim kWh başına, abonelere YEK Kanununa ekli Cetvel l'de kaynak bazında belirlenen teşvik bedeli karşılığı destek ödemesi yapılmaktadır. **10 yıl** süreyle sınırlandırılmış olan destek ödemesine ilişkin, **10 yıl sonrasındaki durum ise şuan için belirsizdir**. Ayrıca, yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı lisanssız elektrik üretim tesisleri, **YEK Kanununa ekli II sayılı Cetvelde** öngörülen **yerli aksam** destek bedeli ödemesinden, tesisin işletmeye girdiği tarihten itibaren **5 yıl** süreyle yararlanabilmektedir. Kısacası, bu sistemle hem ihtiyaç fazlası enerjiden kar elde edilebilmekte hem de yerli aksam destek bedeli sayesinde kurulum maliyetleri indirgenebilmektedir.

Yönetmelik kapsamında, yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı üretim tesisi kurmak isteyen elektrik tüketim tesisi/tesisleri için çeşitli alternatifler sağlanmaktadır. Bu alternatiflere kısaca değinmek gerekirse;

İlk alternatifte, **bir tüketim tesisi** için azami 1 MW gücünde (**tek bir yenilenebilir enerji kaynağına dayalı olmak koşuluyla** - örneğin sadece güneş enerjisi) dağıtım veya iletim sistemine bağlı **sadece bir adet üretim tesisi** kurulabilmekte ve bu yolla üretilen ihtiyaç fazlası enerji sisteme (ilgili dağıtım şirketine) satılabilmektedir. "Gürsu Belediyesi Güneş Evi (Bursa)"¹ ve "Erikoğlu Sun Systems tarafından kurulan güneş enerji santrali (Denizli)"² lisanssız elektrik üretimi kapsamında, ürettikleri ihtiyaç fazlası enerjiyi ilgili dağıtım şirketlerine (sırasıyla Uludağ Elektrik Dağıtım A.Ş. ve Aydem Elektrik Dağıtım A.Ş.) satan ilk örnekleri teşkil etmektedirler.

İkinci alternatifte, dağıtım sisteminde yeterli kapasite bulunması halinde, **bir tüketim tesisi** için **birden fazla yenilenebilir enerji kaynağına dayalı (güneş, hidro ve rüzgar enerjisinin kombinasyonu gibi farklı yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı)** üretim tesisi kurulmasına izin verilebilir. Dağıtım veya iletim sistemine bağlı bu üretim tesisinde üretilen ihtiyaç fazlası enerji sisteme (ilgili dağıtım şirketine) satılabilmektedir. Ancak bu kapsamda kurulabilecek farklı yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı üretim tesisinin toplam kurulu gücü, 1 MW azami kapasiteden fazla olamaz.

As long as there is a subscription, electricity may be generated either by real or legal person. Moreover, according to the YEK mechanism's Table 1, subscriber may benefit from the incentive fee as unit per kWh by giving the surplus energy to the system. Although renewable energy based electricity generation facilities may sell the surplus electricity for **10 years**, there is **no certain legal decision for after the period of 10 years**. Additionally, renewable energy resource based unlicensed electricity generation facilities may benefit from the support price payment of the **domestic component** for a period of **5 years** starting from the operation date of the facility in accordance with the **Table 2 of the YEK mechanism**. In the light of these, unlicensed system paves the way to make profit from the surplus energy as well as the price of the domestic component support may reduce the cost of installation.

In fact, Regulation provides various options for consumption facility/facilities who want to establish renewable energy based generation facility;

In the first option, a **single consumption facility** may install **only one generation facility** up to 1 MW capacity limit (based on **single renewable energy resource** such as only solar) which is connected to the distribution/transmission system and may sell the surplus energy to the system (related distribution company). "Solar House of Gürsu Municipality (Bursa)"³ and "Solar Power Station of Erikoğlu Sun Systems (Denizli)"⁴ are the leading examples of unlicensed electricity generation which have sold the surplus energy to related distribution companies (that are respectively Uludağ Electricity Distribution Company and AYDEM Electricity Distribution Company).

In the second option, as long as there is adequate capacity within the distribution system, **one on-grid generation facility** may be installed up to 1 MW capacity limit, (based on **different renewable energy resources** such as **combination of solar, hydro and wind**) for a **single consumption facility**. The surplus energy which is generated within this scope may be sold to the related distribution company. However, in this option, total combination of different renewable energy resource based generation facility cannot exceed 1 MW installed capacity limit.

¹ <http://www.hurriyet.com.tr/ekonomi/23174561.asp> [Son erişim tarihi 21 Ağustos 2014].

² <http://www.solarbaba.com/haber/turkiyede-bir-ilk> [Son erişim tarihi 21 Ağustos 2014].

³ <http://www.hurriyet.com.tr/ekonomi/23174561.asp> [Last accessed on 21 August 2014].

⁴ <http://www.solarbaba.com/haber/turkiyede-bir-ilk> [Last accessed on 21 August 2014].

Üçüncü alternatif ise ürettiği enerjinin tamamını iletim veya dağıtım sistemine vermeden kullanan, üretimi ve tüketimi aynı ölçüm noktasında olan bir tüketim tesisi için **sınırsız kapasitede** (1 MW azami kapasite limiti olmaksızın) üretim tesisi kurulabilmesidir. Ancak, bu alternatif kapsamında üretilen ihtiyaç fazlası enerjinin sisteme **satılması söz konusu değildir**.

Dördüncü alternatif ise, kendi bireysel imkanlarıyla tüm projeyi **finanse etme gücü olmayan** ve/veya göreceli olarak daha **minimal düzeyde elektrik tüketimine sahip** olan **birden fazla tüketim tesisleri için tüketim birleştirme** imkanı sunmaktadır.

Özetle, Türkiye lisanssız projeler için yeni bir piyasa sunmaktadır. Türkiye'nin yüksek yenilenebilir enerji potansiyelinin yanı sıra, hükümetin 2023 Hedefleri kapsamında belirlemiş olduğu yenilenebilir enerji kaynaklarını en az % 30 seviyesine çıkarmayı hedefleyen yenilenebilir enerji politikaları ve bu çalışmada sözü edilen teşvik mekanizmaları (ihtiyaç fazlası enerjinin 10 yıl boyunca satın alınması ve yerli aksam kullanımı gibi) lisanssız piyasanın çekiciliğinin temel nedenleri olarak görülmektedir.

Ayrıca, proje başvuru sayısında kısa zaman zarfında yaşanan hızlı artış, piyasadaki hareketliliği açıkça göstermektedir.

Yatırımcılarımıza lisanssız projelerinde risklerden ziyade fırsatlarla dolu bir dönem dileriz...

Bu çalışmanın sizlere çalışmalarınızda ve projelerinizde yardımcı olmasını temenni ederiz. Daha fazla bilgi için lütfen **Dögerlioğlu Hukuk Bürosu** ile iletişime geçiniz.

Dögerlioğlu Hukuk Bürosu

Aksoy Plaza

1476 Sok. No:2 K:8 D:13 Alsancak, İzmir

Tel: 90 (232) 483 09 17

90 (232) 489 51 18

Fax: 90 (232) 489 52 19

www.dogerlihukuk.com

dogerli@dogerlihukuk.com

facebook.com/ Dogerlioglu
facebook.com/ Enerji Kürsüsü

twitter.com/Dogerlioglu
twitter.com/enerjikursusu

In the third option, a generation facility with **unlimited capacity** may be installed for a consumption facility, as long as the following condition is provided;

- Generation facility based on renewable energy resources which use all of the energy it generated without giving to transmission or distribution system, the generation and consumption amount of which is at the same measurement point. However, in this option the surplus energy **cannot be sold** to the system.

Finally, **more than one** consumption facilities that are not able to **finance** the whole electricity generation project individually and/or whose electricity consumption/need is **small-scale** can benefit from the **consumption merge option**.

In conclusion, Turkey presents a new market for unlicensed projects. High renewable energy potential of Turkey, renewable energy policies of the Government such as 2023 Strategy Paper which aims to increase the share of renewables in electricity generation as the rate of at least 30% until the 2023 and the above mentioned incentive mechanisms (like purchase of surplus energy for 10 years and domestic product usage) are the main reasons for the attractiveness of unlicensed market.

Moreover, the increase in the number of applications in a short time can be accepted as a most obvious evident of this attractiveness.

We hope that new era for unlicensed projects presents more opportunities than risks...

We hope this precis study contributes to your works and projects. For further information, please contact the following contacts at **Dögerlioğlu Law Team**:

DR. Özlem Dögerlioğlu Şıksungur

Managing Partner

+ 90 232 483 09 17

ozlem@dogerlihukuk.com

Seray Toker (M.A.)

Energy Regulation Specialist

+ 90 232 483 09 17

seray@dogerlihukuk.com

Dögerlioğlu Hukuk Bürosu tarafından ilgili elektrik sektör katılımcılarına hatırlatıcı olmak adına, sadece bilgilendirme amaçlı hazırlanan bu çalışmanın herhangi bir yasal bağlayıcılığı bulunmamaktadır. Bu çalışma yürürlükteki güncel mevzuat doğrultusunda hazırlanmıştır ve gelecekte mevzuatta meydana gelebilecek değişikliklerden dolayı ortaya çıkabilecek kayıp, hasar, masraf ya da giderler nedeniyle Dögerlioğlu Hukuk Bürosu sorumlu değildir. Bu çalışmada mevzuatsal tüm değişikliklere yer verilmediği Dögerlioğlu Hukuk Bürosu tarafından önemle belirtilir. Genel bilgilendirme amacı taşıyan bu çalışma konuya özgü hukuki danışmalık olarak değerlendirilmemelidir.

Dögerlioğlu Hukuk Bürosu kendi web sitesi haricindeki web siteleri tarafından bilgilerinin, içerik ve sunumlarının izinsiz olarak kullanılmasını uygun bulmamakta, açıkça ya da kısmen kullanılan bu verilerin doğruluğu ve güvenilirliğine ilişkin bir sorumluluk kabul etmemektedir.

Telif hakkı ile korunan bu çalışma Dögerlioğlu Hukuk Bürosu'nun yazılı izni olmaksızın çoğaltılamaz veya tercümesi yapılamaz.

This study is provided for your convenience and does not constitute legal advice. It is prepared basing on the current applicable legislation in force not the one shall be in force in the future and released only for informational purposes by Dögerlioğlu Law Firm to be a reminder for the participants of the electricity sector. Dögerlioğlu Law Firm shall not be liable for any loss, damage, cost or expenses arising because of the alterations on the laws and regulations. All of the legislative modifications may not be covered in this study and Dögerlioğlu has no legal responsibility related to this acknowledgement. This should not be acted upon in any specific situation without appropriate legal advice.

Dögerlioğlu Law Firm has no responsibility for any websites other than its own and does not concede the information, content, presentation or accuracy, or make any warranty, express or implied, regarding any other website.

This paper is protected by copyright and may not be reproduced or translated without the prior written permission of Dögerlioğlu Law Firm.

